

לא נחלקו אלא שהפילה ואינה יודעת מה הפילה משום שאבדה החתיכה. רבי יהודה סבר — זיל בתר רוב החתיכות ורוב החתיכות של ארבעה מיני דמים הויין הם, ולכן טימא. ורבנן סברי — לא אמרינן רוב החתיכות הן של ארבעת מיני דמים⁽⁹⁾ וטהורה⁽¹⁰⁾.

נוצרה. וחכמים סוברים שגם המפלת חתיכה שצבעה כצבע הדמים הטמאים, טהורה⁽⁸⁾.

ורבי יוחנן אמר: חתיכה שצבעה כשל ארבעת מיני דמים הטמאים — לא רק רבי יהודה סובר שטמאה, אלא דברי הכל טמאה. של שאר מינים — דברי הכל טהורה.

לחלוק על ר"י, שטימא בודאי, והם סוברים שטמאה מספק. וכתירוץ זה כתב גם הריטב"א. ב. התוס' [ד"ה "ורבנן"] סוברים שישנו רוב הפוך, שרוב החתיכות אינן מד' מיני דמים, ולפי זה ניחא שסמכו רבנן על רוב זה וטיהרו. ג. הרמב"ן תירץ, שנסתמכו רבנן על חזקת טהרה של האשה קודם שהפילה, ומכחה טיהרו. הרשב"א והריטב"א הקשו על תירוץ הרמב"ן שאין סומכין על החזקה במקום שהיה מעשה שיכל לגרום לשינוי הדין, וכמו שכתב הרמב"ן עצמו לעיל [יח, ב] שתינוק אשר הוא ספק טמא אם ודאי נגע בעיסה טהורה, אי אפשר לסמוך על חזקת העיסה ולטהר, כיון שודאי נגע בה ספק טומאה, ותלוי מעתה דין העיסה בדין התינוק שאין לו חזקה.

ולתרץ הסתירה בדברי הרמב"ן כתב בקהילות יעקב [כתובות טו], שסובר הרמב"ן שלא בטלה החזקה לגמרי אחרי שנגע בה דבר שיכול לגרום שינוי, אלא רק הורעה ואינה עומדת כנגד הרוב. ולכן דווקא בדף יח, א שישנו רוב כנגד החזקה מודה הרמב"ן שבטלה החזקה, מה שאין כן בסוגייתנו שסוברים רבנן שאין רוב אפשר לטהר מחמת החזקה. וראה בשו"ת נפש חיה [יו"ד סג א"ב], ובקובץ שיעורים [חלק ב כ"ג] ובחזו"א [טהרות ג, ד] שכתבו תירוצים נוספים לישב סתירת דברי הרמב"ן. בהגהות ר' איסר זלמן לרמב"ן [ב, א] הקשה סתירה נוספת ברמב"ן בנידון זה, ולעיל [ב, א יח, ב] הארכנו בישוב קושיותו.

10. הקשו התוס', שגם אם אין רוב לטמא,

קעו] והאבנ"ז [רכו] בדין דם שהשחיר בתוך המקור. והארכנו בזה לעיל יט, א.

8. לפירוש רבי יהודה אמר שמואל מחלוקת רבי יהודה וחכמים היא: האם חוששים בחתיכה אדומה שהיא דם קרוש, וטמאה כאשה שיצא ממנה דם לח. או כיוון שדרך הרחם שיש בו לפעמים חתיכות בשר, תולים שגם חתיכה זו היא בשר אדום ואינה דם. [תוס'].

הרשב"א [כב, ב] ובתורת הבית ז, א] הקשה, שבמשנה מצינו שהמפלת כמין קליפה ואין ידוע אם בשר היא או דם קרוש, בודקים הדבר על ידי הטלה למים, שאם דם הוא יהא נמוח במים, ואם לא נימוח בידוע שבשר הוא. ואם כן, מדוע בחתיכה אדומה לא נבדוק בבדיקה זו, ונדע אם דם היא או בשר? וכתב, שמוכח מזה כראב"ד [בעלי הנפש פרישה א, יז] שאי אפשר לסמוך על בדיקת המים, כי יתכן שדם הוא ויבש מאד, ולכן לא נימוח. ורק בקליפה או בשערה, שישנו כבר טעם לטהר מחמת שאין דרך דם לקרוש בצורה שכזו, אפשר לצרף את בדיקת המים, ולטהר. אבל בחתיכה, שכל הראיה היא מכך שלא נימוחה, אי אפשר לטהר.

9. הקשו הראשונים, מדוע טיהרו רבנן? שהרי אף על פי שאין רוב המורה לטמא ואי אפשר לטמא בודאי כרבי יהודה, מכל מקום, מידי ספק לא יצא, ותטמא מדין ספק דאורייתא לחומרא. ונחלקו הראשונים בתירוץ קושיה זו: א. הרשב"א הביא בשם רש"י שאכן גם רבנן לא טיהרו לגמרי. ולשון טהורה שנקטו הוא כדי